

MEZUNİYET SONRASI EĞİTİM

Ecz. Nurettin TURAN

TEB. Merkez Heyeti Üyesi

Zamanımızda farmasötik teknoloji o derece hızlanan bir süratle ilerlemektedir ki tecrübeli uygulayıcılarla, uzmanlar ve bilim adamları dahi bu gelişmeyi takipte güçlük çekmektedirler.

Bu nedenle endüstride, serbest eczane sektöründe, hastanede ve mesleğin diğer alanlarında çalışan eczacılara düzenli, etkin ve devamlı eğitim ve bilgi geliştirme programları artık ülkemizde de planlı bir şekilde uygulanmaya başlanmalıdır.

Eğitimin devamlı olması gereğine dayanılarak da bu uygulamaya birçok ülkede "MEZUNİYET SONRASI DEVAMLILIK EĞİTİMİ" ismi verilmektedir. Uygulanacak programın ilkeleri aşağıdaki gibi özetlenebilir.

- * Devamlı eğitim programları dikkatle planlanmış olmalıdır.
- * Devamlı eğitim programları sistematik ve düzenli olarak sağlanmalı ve takip edilmelidir.
- * Devamlı eğitim programları etkin ve cazip olmalıdır.
- * Devamlı eğitim programları yalnız merkezde değil, yurt içinde mümkün olduğu kadar yaygın bir şekilde planlanmalıdır.

YABANCI ÜLKELERDEKİ UYGULAMA:

Ülkemizdeki çok kısıtlı mezuniyet sonrası eczacılık eğitimi programlarına karşın yabancı ülkelerdeki faaliyetlere bakıldığında etkin ve yaygın bir uygulamanın şahidi oluyoruz.

Amerika Birleşik Devletlerinde eczacıların mezuniyet sonrası devamlı eğitimine imkan tanıyan şekiller:

- Fakülte mezunları için öğrenim programları
 - Firmaların planlanmış eğitim programları.
 - Bir öğrenim kurumunun yönetiminde kendi kendine öğrenim programları.
 - Haftada bir gün veya bir gece devam eden eğitim sınıfları
 - Mesleki toplantılarla birleştirilen eğitim programları
 - Birkaç günlük kısa kurs programları
- olarak sınıflandırılabilir.

APS (Academy of Pharmaceutical Sciences) kısa eğitim kurslarının ilkinin 1978'de ulusal kongresi içinde tertiplenmiş olup Kasım 1981'de dördüncüsünü tamamlamıştır. Birleşik Amerika'da özel eğitim organizasyonlarının daha aktif ve yaygın olduğu ve bu kısa kurslardan % 75

ten fazlasının meslek kuruluşları ve makine teknolojisini geliştiren firmalar tarafından maddeten desteklendiği görülmektedir.

Federal Almanya'da bölgesel seviyede endüstri ve serbest eczane sektörünün spesifik konularda;

- *Gece konferans ve dersleri.
- * Eczacılık öğretim kurumlarında dersler ve pratik çalışmalar
- *Film gösterileri
- * Turlar ve ziyaretler
- * Hafta sonu kursları

Eczacı Odalar tarafından organize edilmekte, üst kuruluş Bundes Apotheker Kammer (BAK) tarafından desteklenmektedir. Bu kurslarda öğretim üyeleri ve özel alanlarda uzman ve kalifiye eczacılar eğitim vermektedirler. BAK, son 15 yılda her yıl uluslararası eczacılık kongresi organize etmekte ve ortalama 1000 eczacı bu toplantılara katılmaktadır. İsviçre Eczacılar Birliği ile birlikte Alman Eczacıları Teşkilatı her yıl birlikte eski mezun eczacılar için bir haftalık özel kurslar tertip etmektedirler. Bu kurslarda amaç en son gelişmeleri takip etmek değil eczacılığı ilgilendiren temel bilgileri tazelemektir. Batı Almanya'daki bilgi tazeleme kurslarında:

- "Kardiovasküler sistem ve ilaçlarla değişimi"
 - "Gastro İntestinal sistem ve ilaçlarla değişimi"
 - "Enfeksiyöz hastalıklar ve ilaçlarla tedavisi"
 - "İlaçların etki prensipleri ve ilaçla tedavinin esasları"
- gibi konular işlenmektedir.

Pratik uygulama kurslarında ise:

- "Göze uygulanan ilaçların imalat usulleri"
- "Enjeksiyonluk suyun eczane laboratuvarında elde edilmesi ve kontrolü ile enjeksiyonluk preparatların farmasötik incelenmesi"
- "Aerosoller" işlenen konulara örnektir.

Batı Almanya'da bu kurslara katılmayanlar için hemen tüm dökümanları basan ve temin eden özel "Mezuniyet sonrası Eğitim Kütüphanesi" yine BAK tarafından kurulmuş ve şimdiye kadar 17 cilde varan döküman yayınlanmış ve mezun eczacıların istifadesine sunmuştur.

Doğu Almanya'da mezuniyet sonrası eğitim için kurslar organize etmek Sağlık Bakanlığının sorumluluğundadır. Bu kurslar "İleri Medikal Eğitim Akademisi" tarafından üniversiteler enstitülerinde ve onaylanmış endüstri kuruluşlarında yürütülmektedir. Kursa katılmak için eczacı olmak ve endüstri ve yetkili kuruluşça aday göster-

rilmek gereklidir. Süre 4 yıl olup kurs sonunda eczacı kalfeye eleman olarak muhtelif alanlarda görev almaktadır. Bu kursların spesifik olarak imalat ve kalite kontrole yönelik olanları da mevcuttur.

Danimarka'da eczacılar için mezuniyet sonrası eğitim kursları genellikle iki eczacılık meslek kuruluşu tarafından organize edilmektedir. Danimarka'da ilaçların % 40'ı eczanelerde ufak çaplı laboratuvar tipi imalatla üretilmektedir. Bu nedenle kurslarda imalat teknolojisine, stabilite ve geçimsizlik konularına ağırlık verilmektedir.

Görülmektedir ki gelişmiş ülkelerde eczacılık mezunları, hangi alanda çalışırsa çalışsın; teknikteki en son gelişmeleri takip, eski bilgileri tazeleme ve eczacılık alanına yeni giren konularda bilgi sahibi olabilmek imkanına sahiptirler.

ÜLKEMİZDE NE YAPILMALI?

Ülkemizde de üretimden dağıtıma kadar her alanda görev alan eczacılara mezuniyet sonrası devamlı eğitim imkanı sağlanmalı ve Türk eczacısı periodik tazelenen bilgilerle ulusuna daha etkin görev yapma olanağına kavuşturulmalıdır. Türk Eczacıları Birliği bu konuya faaliyet programında gerekli ağırlıkta yer vermiş ve 1982 yılını ilk uygulamalar için hedef almıştır.

Mesleğimiz açısından büyük önem taşıyan bu programların uygulanması için şimdilik en uygun şekil kanımızca, mesleki toplantılarla birleştirilebilecek, aynı zaman ve yerde düzenlenecek eğitim programlarıdır.

Başlangıçta Mesleki Bilimsel Kongreler, Eczacılar Birliğinin ve Eczacı Odalarının kongreleri ile bölgelerarası toplantılarla bağlantılı olarak tertiplenebilecek düzenli eğitim kurslarına iştirak, delegelerle sınırlı kalmayıp tüm eczacılara açık almalıdır.

Eczane sektörü için:

"Ekonomik eczane işletmeciliği ve modern uygulamaları"

"Eczanelerde hazırlanan göz preparatları ve kontrolleri."

"Türkiye'de kullanılan antibiotikler ve etki spektrumları" gibi konular, endüstri sektörü için;

"Membran filtrasyonu ve çeşitli uygulama alanları"

"Partikül problemi ve kontrol şekilleri" gibi konular genel ilgi toplayacak konulara birkaç örnektir.

Gerek temel eğitimdeki bilgileri tazelemek, gerekse yenilikleri takip etmek üzere ayrı ayrı ve planlı bir şekilde düzenlenecek programlar ülke çapında yaygınlaştırılmalı, yıllık takvime bağlanmalıdır.

Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyetinin önemle programına aldığı bu konu eczacılık fakültelerimiz ve eczacı odalarımızca acilen değerlendirilerek ve üst seviyede bir koordinasyon sağlanarak en kısa zamanda "Mezuniyet Sonrası Eğitim Programları" düzenli olarak başlatılmalıdır.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Endüstri kuruluşlarımız bu konuda parasal ve örgütsel destek sağlamalıdır.

Sanayi ve eczane sektörüne hitap eden yan sanayi kuruluşlarının meselâ, şişe, ampul, tıbbi malzeme, alet, makine ve teçhizat üreten firmaların tertiplenecek kurslarda bir yandan ürünlerini tanıtırken diğer yandan kursların finansmanında katkıda bulunmaları sağlanabilir. Bazı firmalar spesifik kursların bizzat tertipleycisi olabilirler. Mesleğimizin kamuoyunda aşınmış görünen teknik hüviyetinin geri kazanılmasında "Mezuniyet Sonrası Devamlı Eğitim Programları"nın büyük katkısı olacağı kanısındayız. Meslek kuruluşlarımızın ve Fakültelerimizin Türk Eczacısına bilimsel gelişme imkanları yaratmaları, milletimize meslek adına yapılması gereken bir görevdir.